

Järjestelmämuutoksien vaikutukset sanomaliikenteen hoitamiseen

Tässä muistiossa annetaan yleisiä ohjeita sähköyhtiöiden tietojärjestelmien muutos- ja päivitystilanteisiin toimijoiden välisen tiedonvaihdon kannalta.

Sanomaliikenneasetus asettaa toimijoiden väliselle tiedonvaihdolle tiukat aikarajat, joita tulee noudattaa joka tilanteessa. Tietojärjestelmien päivitykset ja vielä harvemmin tapahtuvat järjestelmien vaihdot kokonaan toiseen järjestelmään ovat tilanteita, joissa tiedonvaihtoa ei välttämättä pystytä hoitamaan normaalisti. Suunniteltaessa järjestelmäpäivityksiä tai muutoksia tulee arvioida myös niiden vaikutukset sanomaliikenteen hoitamiseen ja suunnitella huolellisesti, miten ei-toivottavat vaikutukset voidaan minimoida.

Tärkeintä muutosprosessin aikana on muiden sähkömarkkinatoimijoiden informoiminen tapahtuvasta muutoshankkeesta, sen kestosta ja mahdollisista vaikutuksista.

Yleinen arvio järjestelmän vaihdon kestosta on noin viikko ($\pm$ 3 päivää). Järjestelmäpäivitys puolestaan vie aikaa noin 1-2 vuorokautta.

Periaatteessa jopa järjestelmän vaihto on toteutettavissa kokonaan ilman sanomaliikenteen katkoa. Yksi tapa on ylläpitää samanaikaisesti sekä vanhaa että uutta järjestelmää. Tämä kuitenkin vaatii melko runsaasti resursseja, eikä sen vuoksi ole kaikissa tapauksissa mahdollista.

Vaihtoehtoisesti sanomaliikennettä voidaan ylläpitää käyttökätkön aikana palvelutarjoajan avulla. Osa järjestelmätoimittajista tarjoaa myös erillisiä apuohjelmia, jolla sähkömarkkinatoimija voi itse manuaalisesti rakentaa EDI-sanomia asiakasjärjestelmän tietoista. Tällöin muut toimijat voivat toimia normaalisti, eikä heidän tarvitse muuttaa omia toimintatapojaan.

Järjestelmävaihdoissa huomioitavia asioita ovat mm. seuraavat seikat:

- Kaikkia osapuolia tulee informoida poikkeustilanteesta hyvissä ajoin ja selvästi kertoa, milloin toiminta palaa normaaliksi. Jos hankkeen aikana ilmenee aikatauluviivästyksiä tai muuta odottamatonta, myös näistä on tiedotettava muille osapuolille välittömästi.
- Sanomaliikennekatkoja pitäisi yrittää välttää, tai vähintään minimoida ne mahdollisimman lyhyeen.
- Jos myyjäosapuolella on katkos sanomaliikenteessä, yhtiö ei saa siirtää omia töitään verkonhaltijoille, esim. toimittamalla tiedot omista myyjänvaihdoistaan excel-listoilla verkonhaltijalla, jolloin manuaalisen työn tekee toinen osapuoli. Näissä tilanteissa uuden myyjän tulisi generoida omat Z03-sanomansa poikkeusmenettelyin esim. yllä kuvatuilla vaihtoehdoilla.
- Mikäli mahdollista, järjestelmävaihtoa tekevän myyjän tulisi minimoida omat myyjänvaihtonsa muutosvaiheen aikana. Nykyisen myyjän roolissa sanomaliikenne tulee kuitenkin hoitaa normaalisti, eli nykyinen myyjä vastaa siitä, että Z08[1/N]-sanomat lähetetään aikarajojen puitteissa eli kahdessa arkipäivässä. Jos nykyinen

myyjä ei tässä ajassa vastaa verkonhaltijan sanomaan, siirtyy asiakas sanomaliikenneasetuksen mukaisesti uudelle myyjälle.

- Mikäli järjestelmämuutosta tekee verkonhaltija, hän ei voi pidättäytyä alueensa myyjänvaihtojen hoitamisesta.
- Järjestelmämuutoksen seuraukset eivät ajoitu aina vain muutoksen ajalle, joten myös muutoksen jälkeisistä menettelytavoista pitää sopia. On esimerkiksi sovittava, miten mahdollisesti myöhästyneet sanomat hoidetaan sanomaliikennekatkoksen jälkeen. Sanomaliikennekatkos aiheuttaa usein joukon myöhässä toimitettavia sanomia, joihin järjestelmät vastaavat automaattisesti negatiivisella vastaussanomalla (negatiivinen Aperak-sanoma). Tästä huolimatta suositellaan, että myöhässä olevat tiedot toimitetaan sanomitse sähköpostin sijaan.